

Nå høstes og slaktes det for fullt. Det kryr av merke- og matdager på denne tiden som kan markeres eller brukes til inspirasjon for årstidens menyer.

Mat i sesong

Frukt: Epler, plommer, pærer

Bær: Tyttebær

Grønnsaker: Alle typer kål, mange typer salat, spinat, løk, purre, gulrot, bete, gresskar, stangselleri, potet, pastinakk, persillerot

Kjøtt: Lam, reinsdyr, vilt

Fisk: Lutefisk

Helse og ernæring

Hvilke underliggende faktorer kan påvirke ernæringsstatus hos en pasient?

SEPTEMBER - OKTOBER

Noen merkedager på primstaven

14. september: Korsmesse om høsten. Korset ble gjenerobret etter å ha vært stjålet av perserkongen, og ble gjenreist på Golgata. Dette er absolutt siste dag for å forlate setra. Seterkost bringes ned til gården og det stelles i stand mat.

29. september: Mikkelmesse og Høsttakkefest. Til minne om erkeengelen Mikael og høsttakkefest for årets grøde. Buskap og avlinger skal være i hus. Mikkelmessegrøt på byggmel og melk serveres med mysost og varmt fett fra sauekjøtt.

7. oktober: Britemesse og Kåldagen. Minnedag for den svenske helgenen Birgitta, men også dagen da vinterkålen skal høstes og komme i hus.

14. oktober: Den første vinterdagen, primstaven snus fra sommerside til vinterside.

Andre merkedager

Siste tirsdag i september: Den norske epledagen. Det var munkene som begynte med epledyrking i Norge på 1300-tallet. Eplesortene Gravenstein og Åkerø er gamle eplesorter som eldre mennesker kan ha minner om.

Høstjevndøgn: 22. eller 23. september. Dag og natt er like lange.

Fårikålens festdag: Siste torsdag i september. Fårikål er Norges nasjonalrett og drøyt 40 % av oss spiser fårikål minst tre ganger i året.

4. oktober: Kanelbollens dag. Ble opprinnelig stiftet i Sverige i 1999, og er også innført i Norge siden nordmenn også elsker kanelboller!

Lutefisksesongen starter: Første onsdag i oktober. Lutefisk har historie tilbake til 1500-tallet. Lages av skrei som er fisket i februar - april og tørket. Tørrfisker bløtes og lutes.

Potetdagen: Onsdag i uke 40. Mange har høstferie denne uken, og det het tidligere potetferie da barna måtte hjelpe til med å ta opp poteter.

Verdens eggdag: Andre fredag i oktober. Det allsidige og næringsrike egget hedres med egen dag. Vi bør kanskje også sende høna en takk!

16. oktober: Verdens brøddag. Mennesker har spist brød i 10 000 år! Nordmenn elsker grovbrød, men vi har også importert brødtradisjoner fra andre land, som rugbrød, bagels, scones, baguetter, focaccia blant andre.

23. oktober: Grøtens dag. Grøt har lang tradisjon i Norge, både til hverdag og fest.

Ostens dag: Siste fredag i oktober. Visste du at norske bønder lager ost i verdensklasse, og henter hjem gjeve priser for sine oster internasjonalt?

Skap stemning

Høsten byr på mange vakre høstfarger; rødt, gult, oransje, grønt, brunt. La naturen inspirere fargebruken, og hvorfor ikke plukke inn litt høstfarget løv til dekorasjon?

Refleksjon

Hvordan kan vi skape større bevissthet rundt matsvinn, og hva kan vi gjøre?

Våre egne notater

Arshjul for Matgledekorpsset